

Česká a světová literatura do poloviny 19. století

MGR. N. POSSELOVÁ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

K. H. Borovský

VY_32_INOVACE_06_1_15_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

3

- 1821–1856
- zakladatel moderní české žurnalistiky
- básník, satirik, politik
- vstoupil do kněžského semináře, vyloučen
- působil jako vychovatel (Rusko)
- pracoval jako novinář
- kritik vlády, církve
- dvakrát souzen, deportován do Brixenu
- po návratu podlomené zdraví, umírá

Zajímavosti

4

- pseudonym zvolil podle vesnice, v níž se narodil – Borová (dnes Havlíčkova Borová)
- studoval v Německém Brodě (dnes Havlíčkův Brod)
- jeho pohřeb se stal první veřejnou politickou demonstrací v době Bachova absolutismu
- B. Němcová položila na jeho rakev symbolickou trnovou korunu
- na jeho počest složil J. Hutka píseň Havlíčku, Havle

Dílo

5

- tvůrce epigramů (krátké satirické básně, které ústí v neočekávané odhalení a pointu)

Epigramy (kritika panovníka, šlechty, vlády, byrokracie, církve, nedostatků národního života)

- cyklus reportáží – **Obrazy z Rus**
- tři satirické skladby

**Tyrolské elegie, Král Lávra,
Křest svatého Vladimíra**

Král Lávra

6

- námět založen na starém irském příběhu s midasovským motivem o králi s oslíma ušima
- satira a kritika absolutistické vlády, lidské lhostejnosti, pasivity
- výsměch hlouposti a omezenosti korunovaných hlav

Ukázka

7

- Po tom uzdravení
- prošel krátký čas,
- tu král Lávra strojil
- hlučný dvorní kvas,
- z celé země paničky a páni
- sjeli jsou se k tomu hodování
- na králův rozkaz.
-
- A po hodování
- velikánský sál
- hladce voskovaný
- čekal již na bál;
- ještě k tomu na tu dvorní švandu
- nejslavnější karlovarskou bandu
- objednal si král.
-
- Po Češích je doma
- vždycky malý sled,
- ale všude jinde
- naplňují svět:
- muzikanty, jezdce, harfenice
- ouředníky, sirky ze Sušice
- najdeš všude hned.

Otázky a úkoly

8

- 1. Označ literární druh: lyrika – epika – drama.
- 2. Označ literární formu: próza – poezie.
- 3. Označ žánr: povídka – novela – román – báseň - romaneto – pohádka – pověst – óda.
- 4. Napiš hlavní myšlenku díla.
- 5. Vypiš postavy díla.
- 6. Charakterizuj hlavní postavu.
- 7. K jaké části díla se vztahuje ukázka?
- 8. Kolikaveršové jsou sloky, o jaký rým se zde jedná?
- 9. Vypiš sloveso, ve kterém je použitý zastaralý tvar minulého času.
- 10. Jaký jazyk autor používá? Svě tvrzení dolož příkladem.
- 11. Vysvětli výrazy: dvorní kvas,
karlovarská banda.
- 12. Vysvětli obsah třetí sloky v ukázce.
- 13. Zařaď dílo do literárněhistorického kontextu.

Použitá literatura

- HAVLÍČEK BOROVSKÝ, Karel. *Vojna s hloupostí a zlobou*. Praha: Mladá fronta, 1981.
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů: 331 českých spisovatelů od počátku písemnictví do současnosti*. 3. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší - nakladatelství a vydavatelství, 287 s. ISBN 80-864-8028-3.
- *Čeští spisovatelé 20. století*. 1. vyd. Československý spisovatel, 1985, 830 s.
- POLÁŠKOVÁ, Taťána, Ivana DOROVSKÁ a Yvonne KONEČNÁ. *Literatura pro 2. ročník středních škol*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2009. ISBN 978-80-7358-131-2.